

UCHWAŁA NR XXIX/265/2022
RADY GMINY STARE BOGACZOWICE

z dnia 25 kwietnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy
Stare Bogaczowice na lata 2022-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559 ze zm.), art.4¹ ust. 1,2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 r., poz.642), Rada Gminy Stare Bogaczowice uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022-2025", zwany dalej "Programem", w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Na sfinansowanie zadań wynikających z Programu przeznacza się środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XXVI/221/2021 Rady Gminy Stare Bogaczowice z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii Gminy Stare Bogaczowice na 2022 rok.

§ 4. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stare Bogaczowice.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01 kwietnia 2022 r.

Przewodnicząca Rady
Gminy Stare
Bogaczowice

Aneta Rajca

Załącznik do uchwały Nr

Rady Gminy Stare Bogaczowice

z dnia

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII DLA
GMINY STARE BOGACZOWICE
NA LATA 2022-2025**

Spis treści

Wstęp.....	2
UZALEŻNIENIA - ZARYS PROBLEMU	4
Podstawy prawne Programu.....	6
DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY STARE BOGACZOWICE	8
Skala zjawiska na terenie Gminy Stare Bogaczowice	8
Problem uzależnień w opinii społeczności lokalnej.....	19
Podstawowe problemy środowiskowe w opinii mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice	19
Wnioski dotyczące badań punktów sprzedaży alkoholu.....	21
Zagrożenia w środowisku dzieci i młodzieży	21
Zasoby lokalne umożliwiające profilaktykę uzależnień	22
CELE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, WSKAŹNIKI I REALIZATORZY PROGRAMU.....	23
Cel główny i cele szczegółowe Programu.....	23
Realizacja i monitoring Programu.....	30
Zasady finansowania Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Uzależnień	30
Zasady wynagradzania członków GKPiRPA.....	31

Wstęp

Według raportu Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)¹ uwzględniającego 52 kraje świata, na mieszkańca Unii Europejskiej przypada średnio 11,3 litra czystego alkoholu. Przynajmniej raz w miesiącu upija się 30% dorosłych. W krajach OECD od alkoholu uzależnionych jest 3,7% populacji – ok. 50 mln ludzi.

Jeżeli chodzi o Polskę, to według analiz OECD na jednego Polaka rocznie przypada średnio 11,7 litra czystego alkoholu. To odpowiada mniej więcej 2,4 butelki wina lub 4,5 litra piwa tygodniowo na osobę w wieku 15 lat i więcej. Co najmniej raz w miesiącu upija się 35 proc. dorosłych - oznacza to, że na jedną "okazję" wypijamy ponad 80 proc. butelki wina lub 1,5 litra piwa. W rozróżnieniu na płeć - mężczyźni w naszym kraju spożywają 18,4 litra czystego alkoholu na mieszkańca rocznie, w przypadku kobiet jest to 5,6 litra. Co ciekawe, kobiety o 62 proc. częściej upijają się (w miesiącu), jeśli mają wyższe wykształcenie. Jeżeli zaś chodzi o młodzież, 17 proc. chłopców i 21 proc. dziewcząt w wieku 15 lat, co najmniej dwa razy w życiu piło alkohol. Autorzy raportu podkreślają, że dzieci, które nigdy nie były pijane, mają o 42 proc. większe szanse na dobre wyniki w szkole.

Zażywanie substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież szkolną zbadano także wiosną 2019 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD). Audytoryjne badania ankietowe zrealizowano na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) naszego kraju. Celem badania był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ułożonych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży. Jak wynika z raportu, napoje alkoholowe są w naszym kraju najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto/ szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej kohorty i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych².

Ponadto, jak wynika z najnowszego sondażu przeprowadzonego w czerwcu 2021 roku przez Centrum Badawczo-Rozwojowe BioStat® 22,9% Polaków deklaruje, że ograniczyło lub całkowicie zrezygnowało ze spożywania alkoholu podczas pandemii [COVID-19](#). Równocześnie jednak do picia alkoholu w większych ilościach przyznaje

¹ Jak piją Polacy? Jak wypadamy na tle świata? Raport OECD o spożyciu alkoholu, Monika Mikołajska, 20.05.2021r., <https://www.medonet.pl/narodowy-test-zdrowia-polakow/zyj-zdrowiej,picie-alkoholu-jakwypadaja-polacy--nowy-raport-oecd,artykul,90827573.html> (data dostępu: 07.02.2022).

² J. Sierosławski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku*, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2020.

się 10,9% uczestników sondażu. Zmian w zachowaniu dotyczącym picia alkoholu nie zauważyło 48,6% respondentów, natomiast 17,6% nie pije wcale³.

Przez wiele lat uzależnienie kojarzone było jedynie z zażywaniem substancji psychoaktywnych, jednakże coraz częściej kojarzy się ono również z czynnościami. Uzależnienie behawioralne określa takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami.

Formalnie, do grupy tych zaburzeń możemy zaliczyć jedynie zaburzenie uprawiania hazardu, ponieważ od maja 2013 (data opublikowania klasyfikacji DSM-V) występuje ono w klasyfikacji zaburzeń psychicznych Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego.

Nieformalnie zaś za uzależnienie behawioralne należy uznać szereg zachowań, które stanowią przejaw patologii ze względu na intensywność ich podejmowania (i na konsekwencje, jakie ponosi jednostka), a nie sam fakt angażowanie się w nie. Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są: zakupoholizm, fonoholizm, hazard, seksoholizm, pracoholizm, siecioholizm oraz zaburzenia odżywiania.

Współczesna wiedza o problematyce uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych nakazuje widzenie w nich zagrożenia o charakterze globalnym, które jednakże manifestuje się głównie na poziomie krajowym i lokalnym i właśnie w strukturach krajowych i regionalnych upatruje się coraz powszechniej skutecznych form reakcji na problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

Przygotowany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022 - 2025, określa lokalną strategię w zakresie zarówno profilaktyki, jak i redukcji szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych w społeczności lokalnej. Istotnym elementem niniejszego programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Program opracowano zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia (NPZ), który jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia społecznych nierówności w tym zakresie. Zadania dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom zawarte są w celu operacyjnym Nr 2 NPZ: „Profilaktyka uzależnień”. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 wskazuje kilka obszarów aktywności samorządów lokalnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Są to przede wszystkim zadania związane z edukacją i promocją zdrowia, profilaktyką, ale także wspieraniem leczenia, redukcją szkód zdrowotnych oraz rehabilitacją, reintegracją społeczną i zawodową osób uzależnionych. Wszystkie te działania ujęto w niniejszym dokumencie.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022 - 2025 jest kontynuacją zadań realizowanych w roku ubiegłym. Stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami

³ https://www.biostat.com.pl/zwyczaje_prozdrowotne_polakow_podczas_covid_19.php (data dostępu: 02.02.2022).

własnymi gminy w obszarze zagadnień społecznych określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Określa plan działań w zakresie profilaktyki, promocji zdrowia oraz minimalizacji szkód związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych oraz rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem, a także często skorelowaną z nim przemocą w rodzinach. Warto podkreślić, iż uzależnienie od alkoholu czy narkotyków jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych.

UZALEŻNIENIA - ZARYS PROBLEMU

Uzależnienia towarzyszą człowiekowi od dawna. W dzisiejszym świecie każdy człowiek w mniejszym, lub też w większym stopniu miał styczność z osobami uzależnionymi od alkoholu czy też innego rodzaju substancji psychoaktywnych. Obecnie, jest to niezmiernie istotny problem społeczny, przynoszący niewymierne szkody. Potrzebę przeciwdziałania temu zjawisku oraz pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym podnosi się już od wielu lat.

Uzależnienie wiąże się z silną potrzebą, psychicznym przymusem albo zażywania jakiejś substancji albo wykonywania określonej czynności – uzależnienia behawioralne. Bez względu na to, czy będzie to uzależnienie od alkoholu, leków, narkotyków czy też hazardu, zakupów albo seksu, prowadzi do koncentrowania się życia wokół tego, co jest przyczyną uzależnienia. A sama osoba uzależniona będąc ofiarą nałogu cierpi w zasadzie w każdej sferze życia: emocjonalnej, psychicznej, intelektualnej i fizycznej.

Ogólne rozważania odnoszące się do etiologii alkoholizmu i narkomanii ujmowane są w kategoriach:

- makrospołecznych- podłoże stanowią zmiany w życiu społecznym;
- mikrospołecznych- uwarunkowania biologiczne, psychiczne i społeczne poszczególnych jednostek w kontekście uzależnień.

Szkody spowodowane przez alkoholizm czy narkomanię można określić w trzech głównych wymiarach:

- indywidualnym - oddziaływanie negatywne na zdrowie psychiczne i fizyczne osób pijących;
- społecznym - negatywne oddziaływanie na zdrowie psychiczne i fizyczne członków rodziny, przemoc w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, ubóstwo, bezrobocie itp.;
- ekonomicznym - koszty leczenia, wypadków drogowych, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, systemu pomocy społecznej i ubezpieczeń, lecznictwa odwykowego, przedwczesnej umieralności, spadku wydajności pracy itp.

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, natomiast narkomania, to uzależnienie od środków psychoaktywnych takich jak narkotyki, dopalacze. Z

uzależnieniami tymi wiążą się zarówno konsekwencje zdrowotne dla uzależnionej osoby, jak również stanowią one problem socjalny i przyczyniają się do występowania zjawisk patologii społecznych. Alkoholizm czy narkomania są ściśle powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami w pracy, wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu i/lub narkotyków przez któregoś z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich, a także często jest przyczyną stosowania przemocy domowej.

Uzależnienie nie jest jednak jedynym problemem, jakie może spowodować używanie substancji psychoaktywnych. To również szereg problemów psychicznych i fizycznych, społecznych i gospodarczych. Dlatego istotne jest, aby odpowiednio szybko reagować na zjawiska oceniane, jako szkodliwe i niepożądane, a spowodowane używaniem np. alkoholu lub narkotyków.

Choć może się wydawać, że uzależnienie od czynności jest łagodniejsze niż od substancji psychoaktywnych, to jednak każdy typ uzależnienia jest tak samo groźną chorobą.

Jednym z wielu działań służących ochronie zdrowia, zmierzającym do zapobiegania problemom związanym z uzależnieniami jeszcze zanim te wystąpią, jest profilaktyka. Aby jednak ta przyniosła pożądane rezultaty, musi być prowadzona przede wszystkim w oparciu o programy i działania o potwierdzonej naukowo skuteczności.

Termin profilaktyka uzależnień oznacza świadome działanie nastawione na jednostki lub grupy społeczne mające na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie różnorodnym problemom z tym związanym zanim one wystąpią. Profilaktyka uzależnień polega na:

- eliminowaniu lub redukowaniu wpływu znaczących czynników ryzyka używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych,
- lub ich osłabianiu/kompensowaniu poprzez wzmacnianie czynników chroniących.

Czynniki ryzyka to wszystkie elementy (warunki środowiska, sytuacje, cechy i zmienne indywidualne) zwiększające ryzyko wystąpienia zachowań problemowych (stanowiących zagrożenie dla prawidłowego rozwoju lub funkcjonowania społecznego) i związanych z nimi szkód. Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych⁴. Wiedza na temat czynników ryzyka i czynników chroniących stanowi podstawę do opracowywania (i ewaluacji) skutecznych programów i strategii profilaktycznych.

Samorząd lokalny dysponując największą wiedzą o problemach swoich społeczności, może przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze adekwatne do problemów. Konsekwencje i szkody związane z używaniem środków odurzających usytuowane są w społecznościach lokalnych, mają swoją specyfikę wyznaczoną przez środowisko lokalne, lokalne problemy i zasoby, tu mogą być rozpoznane i tu powinny być rozwiązywane. Gmina, na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, stała się podmiotem właściwym do tego, aby zmierzyć się z

⁴ http://www.parpa.pl/download/slownik_terminow.pdf (data dostępu: 07.02.2022).

problemami alkoholowymi występującymi w jej społeczności i podejmować zorganizowane, samodzielne działania dla lepszego radzenia sobie z nimi.

Podstawy prawne Programu

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie związane z uzależnieniem od alkoholu jest w Polsce ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 24) zwana dalej ustawą. Zgodnie z ustawą „prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy” (art. 4¹ ust.1 ustawy). W szczególności ustawodawca wskazał następujące obszary działań:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji gminnego programu wójt może powołać pełnomocnika. Program ten sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Natomiast zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.) do zadań własnych gminy należy także przeciwdziałanie narkomanii (art. 10 ustawy). Ustawodawca wskazał w szczególności następujące obszary działań:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja powyższych zadań, jest prowadzona w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Program opiera się także na następujących aktach prawnych, m.in.:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym;
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej;
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii to podstawowy dokument polityki społecznej i zdrowia publicznego, który służy realizacji kierunków i celów działań na rzecz poprawy zdrowia, w szczególności w obszarze problemów uzależnień, skierowany do mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice.

DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIENIA NA TERENIE GMINY STARE BOGACZOWICE

Skala zjawiska na terenie Gminy Stare Bogaczowice

Gmina Stare Bogaczowice zajmuje powierzchnię 86,89 km². Położona jest w południowo-zachodniej części województwa Dolnośląskiego i sąsiaduje z Gminami: Czarny Bór, Marciszów, Bolków, Dobromierz, Wałbrzych, Szczawno-Zdrój, Boguszów Gorce i Świebodzice. Wśród gmin powiatu wałbrzyskiego Gmina Stare Bogaczowice zajmuje pierwsze miejsce pod względem wielkości powierzchni. Geograficznie Gmina usytuowana jest w Sudetach Środkowych w obrębie dwóch jednostek: Pogórza Bolkowsko - Wałbrzyskiego oraz Gór Wałbrzyskich (masyw Trójarbu) na wysokości od 293 do 778 m n.p.m. Położenie Gminy w sąsiedztwie dużego zespołu miejskiego ma zasadniczy wpływ na funkcjonowanie systemu społeczno - gospodarczego Gminy. Wałbrzych, jako regionalny ośrodek usługowo - przemysłowy ma wpływ na podstawowe funkcje Gminy: usługi ponadpodstawowe i usługi o charakterze regionalnym; nauka, kultura, zdrowie, oświata, rynek pracy, powiązania produkcyjne i handlowe oraz powiązania komunikacyjne. Występują ścisłe związki z sąsiednimi gminami w zakresie infrastruktury technicznej (przebieg przez obszar Gminy sieci magistralnych). Warunki przyrodnicze, w tym występowanie terenów górzystych o dużych walorach krajobrazowych i klimatycznych oraz zasobach wód mineralnych stanowią podstawę rozwoju funkcji rekreacyjnej.

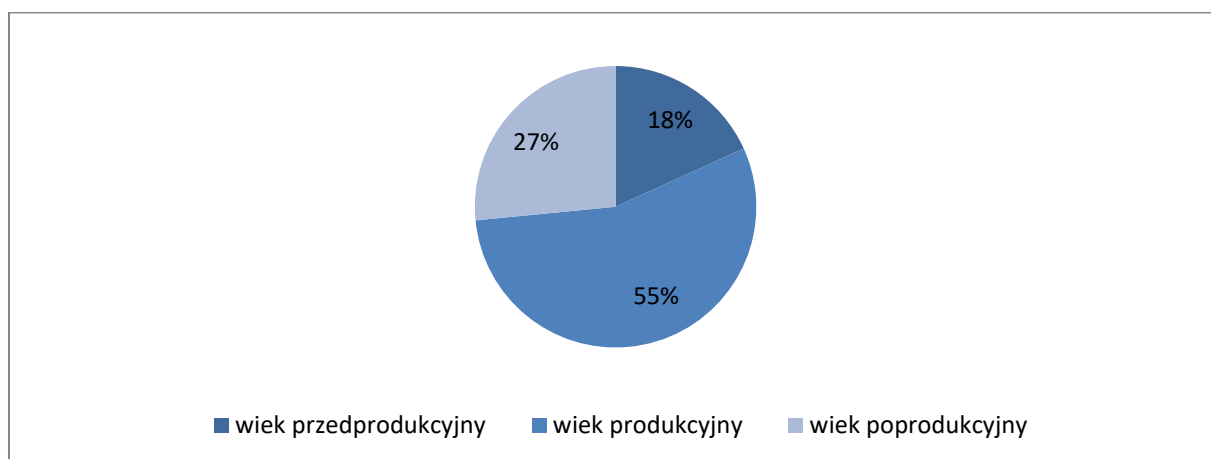
W 2020 roku Gminę Stare Bogaczowice zamieszkiwało 4089 osób. Jest to najniższa liczba mieszkańców od roku 2015. W roku 2020 odnotowano 40 urodzeń i 63 zgony mieszkańców. W roku 2020 urodziło się tyle samo dzieci, co w roku 2019 Natomiast zmarło 18 mieszkańców więcej niż w roku 2019.

Dane z grudnia 2021 roku pokazują, że liczba osób zamieszkujących zmniejszyła się o 16 osób i wynosiła 4073, w tym 2088 kobiet i 1985 mężczyzn. W roku 2021 odnotowano 30 urodzeń i 53 zgony. Wskaźnik przyrostu naturalnego wynosi -23.

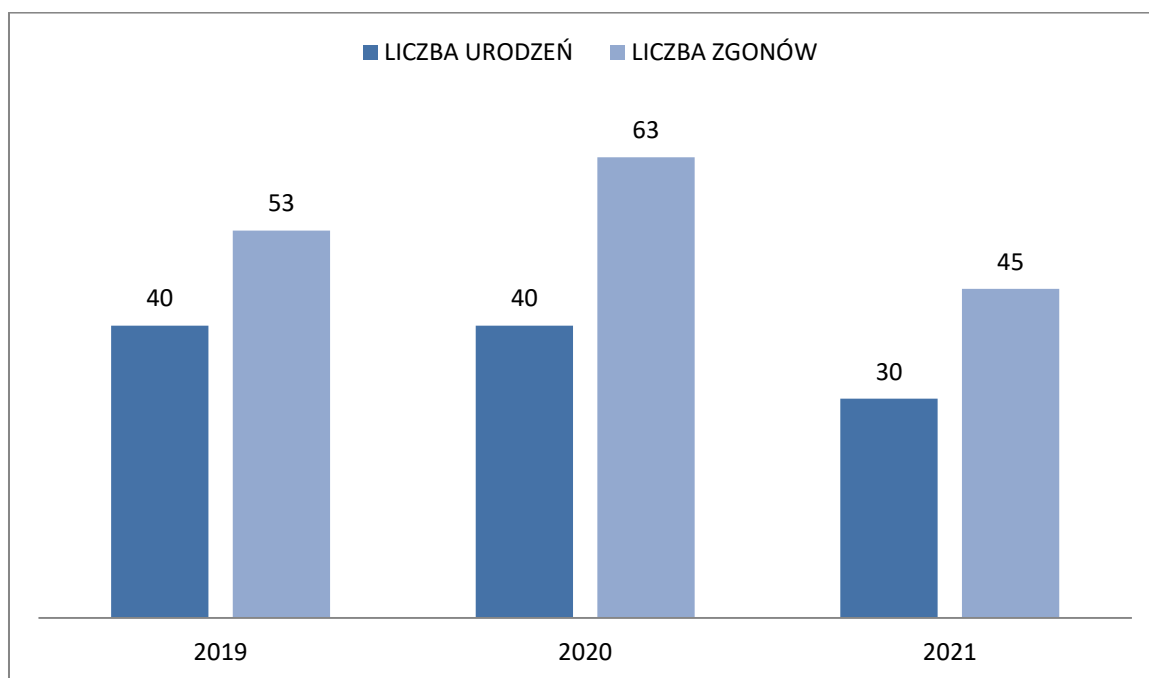
Analizując liczbę mieszkańców miasta w podziale na płeć, teren Gminy Stare Bogaczowice zamieszkuje więcej kobiet niż mężczyzn. Kobiety w roku 2021 stanowiły 51,2% ogółu mieszkańców miasta. Odnosząc się do analizy zaprezentowanych poniżej danych, należy stwierdzić, że dominującą grupę ludności na terenie Gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Drugą pod względem liczebności grupę, stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym, zaś najmniejszą osoby w wieku przedprodukcyjnym⁵.

⁵ Tamże.

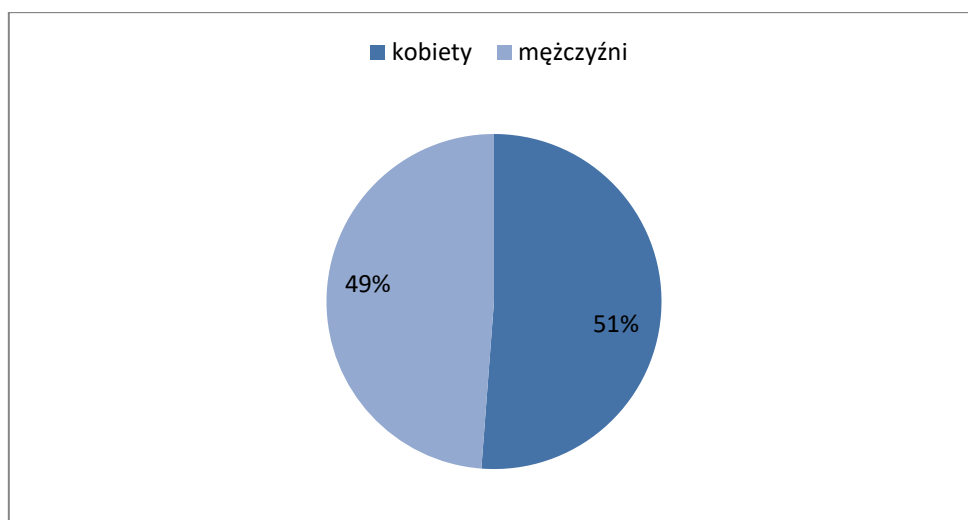
Wykres 1. Ludność Gminy Stare Bogaczowice w rozbiciu na ekonomiczne grupy wiekowe.

Wykres 2. Liczba zgonów i urodzeń w latach 2019-2021.

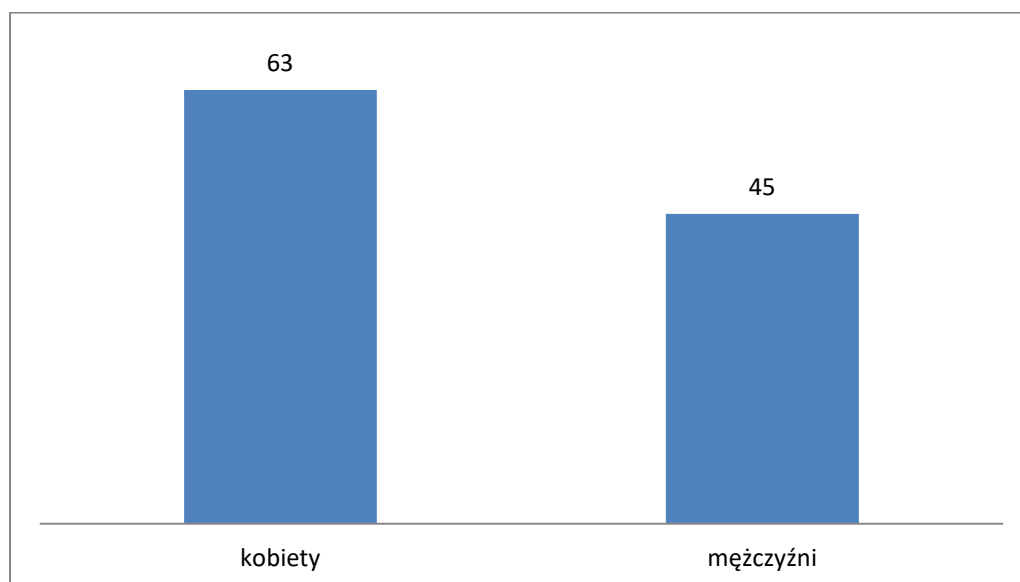
Wykres 3. Procentowy rozkład liczby kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie mieszkańców gminy w 2021 roku.

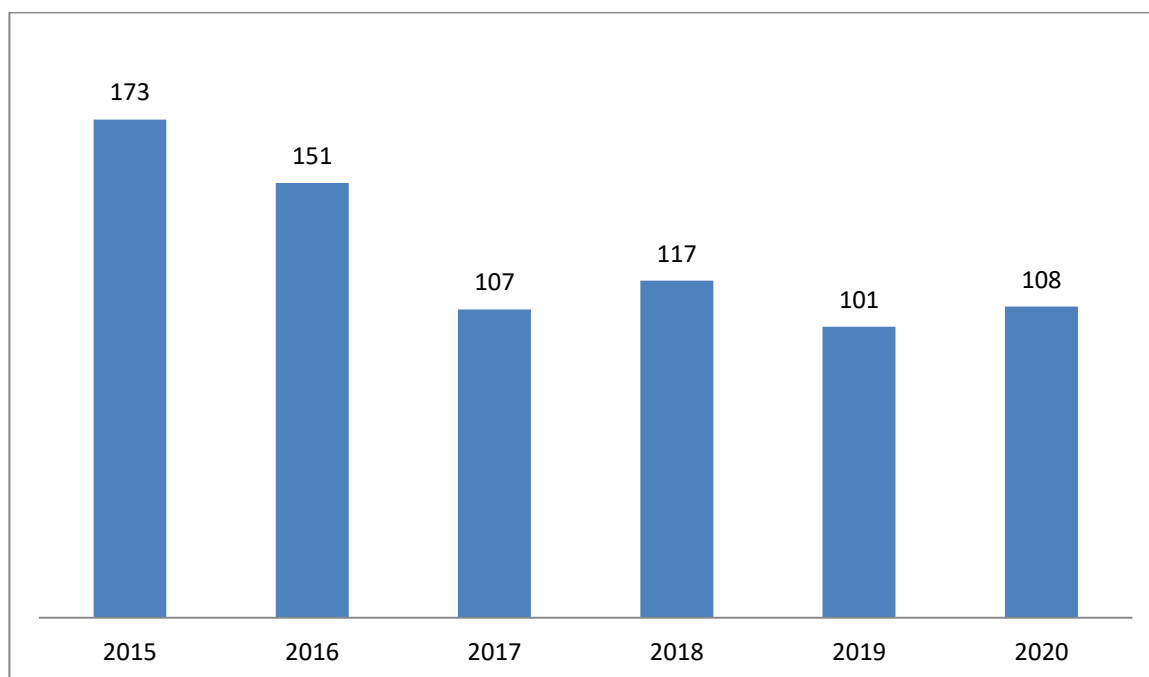
Na terenie Gminy funkcjonują dwa duże podmioty gospodarcze związane z rolnictwem zatrudniające większą liczbę pracowników tj. AKTIW Spółka z o.o. w Gostkowie oraz Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Przyszłość” w Starych Bogaczowicach. Ponadto wg stanu na dzień 31.12.2020 r. w gminnej Ewidencji Działalności Gospodarczej zarejestrowanych jest 154 podmiotów. Przeważa działalność handlowa, transport i usługi leśne.

Liczba bezrobotnych w gminie Stare Bogaczowice na koniec grudnia 2020 roku wyniosła 108 osób (o 7 osób więcej w stosunku do roku 2019).

Wykres 4. Bezrobotni zarejestrowani w roku 2020.

Wykres 5. Liczba bezrobotnych w latach 2015-2020.

Analizując bezrobocie w gminie Stare Bogaczowice na tle pozostałych gmin powiatu wałbrzyskiego na koniec grudnia 2020 roku może stwierdzić, że liczba osób bezrobotnych jest najniższa. Działania na rzecz ograniczenia bezrobocia i łagodzenia jego skutków pozostają przede wszystkim w gestii Powiatowego Urzędu Pracy w Wałbrzychu. W działania te włączała się Gmina Stare Bogaczowice poprzez organizację robót publicznych oraz stażu. W roku 2020 w ramach robót publicznych zatrudnione zostały 3 osoby na stanowisku robotnik drogowy i 1 osoba na staż.

Zadania w zakresie pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS), który jest gminną jednostką organizacyjną. Podstawowym aktem prawnym warunkującym działalność GOPS-u jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.), która określa zarówno zasady i formy realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, jak i wymogi dotyczące zatrudnienia pracowników socjalnych oraz ich kwalifikacje.

Do zadań Ośrodka należy przede wszystkim podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem lokalnym. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Bogaczowicach w 2020 roku realizował działalność statutową oraz podejmował dodatkowe działania w celu podnoszenia, jakości i poszerzania świadczonych usług na rzecz mieszkańców gminy. Był inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Rok 2020 był trudnym rokiem dla Ośrodka pomocy w związku z wystąpieniem w naszym kraju pandemii Covid-19. Realizacja zadań musiała zostać dostosowana do nowych specyficznych warunków. Działania w zakresie pomocy społecznej muszą być realizowane na bieżąco, część rodzin korzystających z pomocy jest całkowicie zależna od tych działań. GOPS musiał reagować na nowe zapotrzebowania, zabezpieczyć ludzi znajdujących się w zagrożeniu szczególnie osoby starsze, niepełnosprawne. Z części realizowanych zadań zrezygnowano, jak: zajęcia dla dzieci w świetlicach

czy zajęcia dla osób starszych na UTW. W pierwszym okresie również zawiesiliśmy działania z poradnictwa specjalistycznego.

Zadania realizowane przez GOPS po stronie wydatków w roku 2020 stanowiły kwotę 6 840 161,91 zł. Wydatki uwzględniające podział na zadania realizowane w poszczególnych działach przedstawiają się następująco:

- pomoc społeczna 1 077 342,66 zł
- rodzina 5 724 354,18 zł
- ochrona zdrowia 38 465,07 zł

Największe wydatki w roku 2020 w dziale rodzina stanowiły: świadczenia wychowawcze – 4 114 013,58 zł (całość środków pochodziła z budżetu państwa) oraz świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 1 333 415,19 zł (z budżetu gminy wydatkowano kwotę 13 323,00 zł). W 2020 roku GOPS w Starych Bogaczowicach odprowadził do budżetu gminy dochody w wysokości 29 026,47 zł.

W 2020 roku objętych było wsparciem na terenie gminy 81 rodzin – 175 osób w tych rodzinach, co stanowi 4,28% ogółu mieszkańców. W 2021 roku było to 10 rodzin mniej, łącznie 71 rodzin. W roku 2020 były dwa główne powody trudnej sytuacji życiowej tj: ubóstwo i długotrwała ciężka choroba, w 2021 roku sytuacja wygląda identycznie. Z powodu ubóstwa w 2020 r. wsparciem objętych zostały 63 rodziny - w 2021r. jest to ta sama liczba. Z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby w 2020 roku pomocą objęto 55 rodzin, w 2021 r. liczba ta zmniejszyła się do 52 rodzin. W stosunku do roku 2019 można zauważyć spadek o 21 rodzin, które korzystały ze wsparcia z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby. Świadczenia pomocy społecznej są zróżnicowane, niektóre z nich mają charakter obligatoryjny, a inne fakultatywny. Każdy rodzaj świadczenia ma ustawowo określone przesłanki będące podstawą ich przyznania. Wyodrębnić można świadczenia pieniężne z pomocy społecznej oraz świadczenia niepieniężne, które udzielane są bezpłatnie, odpłatnie lub za częściową odpłatnością.

Tabela 1. Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba rodzin ogółem	95	81	71
w tym liczba rodzin korzystających ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	19	16	13

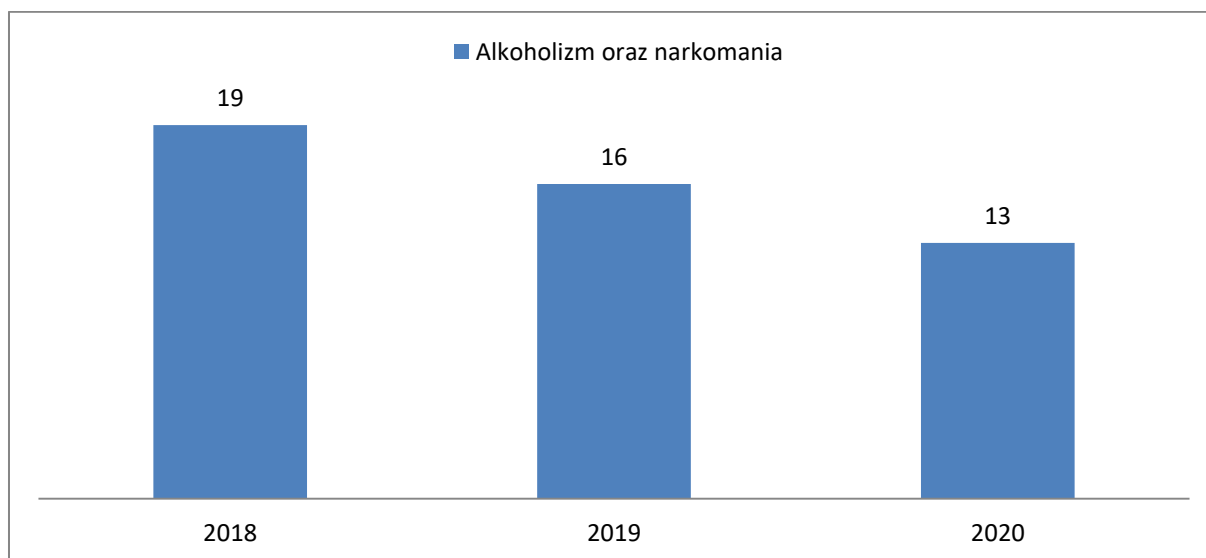
Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2019	2020	2021
Ubóstwo	69	63	63
Bezrobocie	33	35	28
			23

Niepelnosprawność	45	29	
Długotrwała lub ciężka choroba	73	55	52
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	10	15	12
Alkoholizm	19	16	13
Inne	22	21	19

Na podstawie danych zawartych w poniższym wykresie należy stwierdzić, że w latach 2019-2020 liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu alkoholizmu oraz narkomanii powoli spada.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu uzależnień w latach 2019-2020.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy, a podstawą jej działania jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 został uchwalony dnia 29 listopada 2019 r. - Uchwała Rady Gminy Stare Bogaczowice nr XI/102/2019. Program, podobnie jak w latach poprzednich, realizowany był przy współpracy z jednostkami gminnymi i podmiotami, które organizacyjnie i merytorycznie przygotowane były do wykonywania zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Celami, które zostały założone do wykonania w gminnym programie były:

- zmniejszenie rozmiarów problemów alkoholowych,
- dostarczenie informacji i wiedzy na temat choroby alkoholowej,

- zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami alkoholowymi
- utrzymanie posiadanej bazy służącej realizacji programu,
- informowanie o szkodliwości substancji psychoaktywnych, których używanie może prowadzić do narkomanii,
- informowanie o narkomanii i jej skutkach,
- prowadzenie działalności wychowawczej mającej na celu promocję zdrowego stylu życia,
- podejmowanie i wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie narkomanii.

W okresie pandemii realizacja programu była w dużym stopniu utrudniona, założenia i cele były realizowane w nieco odmienny sposób, tak, aby osiągnąć określony cel gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych dla mieszkańców gminy Stare Bogaczowice.

W roku 2020 nie przeprowadzano kontroli sprzedaży alkoholu w sklepach i restauracjach, nie było zgłoszeń o faktach naruszeń ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Istotnym jest fakt, że zwiększyła się także świadomość właścicieli sklepów, co do obowiązków, jakie nakłada na nich ustawa o wychowaniu w trzeźwości.

W roku 2020 odbyło się 6 posiedzeń GKPiRPA. Posiedzenia komisji były planowane w miarę potrzeb (w związku z pandemią ograniczono spotkania członków komisji do minimum), głównie o zmotywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia lub o skierowanie ich na przymusowe leczenie odwykowe. Praca komisji polegała także na stałym udzielaniu wsparcia osobom współuzależnionym i poszkodowanym w wyniku przemocy domowej.

W roku 2020 członkowie komisji wysłali 4 wezwania do osobistego zgłoszenia się na posiedzenie komisji do osób nadużywających alkoholu i osób współuzależnionych, z tego zgłosiło się 3 osób, z którymi została przeprowadzona rozmowa motywująca oraz podjęte zostały ustalenia. Zespół przygotował 2 wnioski do Sądu Rodzinnego w Wałbrzychu o wydanie nakazu przymusowego leczenia odwykowego. Do biegłych sądowych - psychiatry i psychologa - wydano 2 skierowania w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia - biegli orzekli w 2 przypadkach uzależnienie od alkoholu, 2 sprawy zostały skierowane do Sądu o przymusowe leczenie odwykowe 1 osoba podjęła terapię ambulatoryjną, pozostałe sprawy są w realizacji.

W roku 2020 funkcjonował Punkt Informacyjno - Konsultacyjny dla rodzin z problemem uzależnień zwanym Punktem Pomocy Rodzinie z terenu gminy Stare Bogaczowice, obejmujący m.in.: prowadzenie konsultacji dla osób i rodzin z problemem uzależnień, poradnictwa psychologicznego i prawnego dla rodzin z problemem uzależnień i sposobów rozwiązywania sytuacji trudnych, a także pomoc w przygotowywaniu pism, kompletowaniu dokumentów itp. 2 punkty (Stare Bogaczowice i Struga) obsługiwane były przez 2 terapeutów uzależnień, psychologa, oraz kuratora zawodowego mającego odpowiednie przygotowanie zawodowe do realizacji niniejszych usług. W okresie od stycznia 2020 do grudnia 2020 (z przerwą letnią) z usług punktu skorzystało ogółem 40 osób, w tym 34 mężczyzn i 6 kobiet. Niektórzy z tych osób to trzeźwiejący alkoholicy, pojawiający się w punkcie, aby umocnić proces trzeźwienia. Punkt ten był finansowany częściowo ze środków GOPS a także ze środków GKPiRPA.

Osoby uzależnione jak i współuzależnione otrzymały pomoc w formie konsultacji u specjalistów, pomoc i wsparcie psychologiczne, a także w formie pomocy i wsparcia osób uzależnionych po zakończonych programach terapii podstawowej i pogłębionej. W okresie od kwietnia 2020 do czerwca 2020 punkt był zamknięty ze względu na pandemię Covid- 19, co przyczyniło się do spadku frekwencji w lipcu 2020r, ponieważ osoby były przekonane, że punkt został zamknięty na długo.

Wyznacznikiem działań profilaktycznych związanych z realizacją programu GKPIRPA w 2020 r. była diagnoza zagrożeń społecznych przeprowadzona w 2019 r.

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2020 była organizatorem następujących działań profilaktycznych: Warsztaty:

- "Lajkuję nie hejtuję. Hejt, jako powód sięgania po środki uzależniające" oraz „Przeciwdziałanie sięganiu po środki psychoaktywne. Stres, jako przyczyna uzależnień” - w formie online.
- klasy VII Szkoły Podstawowej „Efekt domina” dotyczących profilaktyki przemocy – w formie online
Inne działania profilaktyczne:
- uczniowie kl. IV-VIII Szkoły Podstawowej wzięli udział w programie przeciwdziałania przemocy i agresji wśród młodzieży szkolnej „Życzliwość- profilaktyka zachowań agresywnych”,
- relaks w pracy zdalnej „ Kolorowy świat dla tych, których kochasz” oraz „ Prawidłowa komunikacja – uczyć się rozwiązywać problemy samodzielnie podejmować decyzje”. W ramach działań profilaktycznych promujących zdrowy tryb życia bez używek dokonano zakupu kart podarunkowych, jako nagroda w udziale w półmaratonie „Z flagą na Trójgarbie”- dokonano zakupu materiałów profilaktycznych dot. uzależnień do wykorzystania w bieżącej pracy komisji.

Podstawowym zadaniem komisji oraz głównym celem jest podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych i narkotyków oraz zmiany struktury ich spożywania oraz zapobieganie powstaniu nowych problemów wynikających z nadużywania alkoholu oraz zwiększenie zdolności do radzenia sobie z istniejącymi problemami. Komisja poprzez swoją działalność zajmuje się wspieraniem osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowaniem zdrowego stylu życia oraz pomaga rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Ponadto realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, do których należy:

- Inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;

- Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy;
- Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

Aby zgłosić kogoś na leczenie odwykowe, należy wypełnić wniosek i złożyć go w gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, właściwej dla miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której dotyczy postępowanie. Wniosek może złożyć dowolna osoba z rodziny, której nie jest obojętny los pijącego lub instytucja/ np. pomoc społeczna, policja, prokuratura itp. Zadaniem GKPiRPA jest ustalenie, czy dana osoba jest uzależniona od alkoholu i czy w aktualnym stanie zdrowia powinna się leczyć i w jakiej formie. W tym celu kieruje się osoby zgłoszone do Komisji na badania lekarskie. Biegłymi w przedmiocie uzależnienia od alkoholu są: lekarz psychiatra i psycholog, którzy odbyli szkolenia z zakresu diagnostyki uzależnienia, podstaw terapii uzależnienia od alkoholu, orzecznictwa i metod krótkiej interwencji motywującej do terapii oraz szkolenie z zakresu aktualizacji wiedzy o uzależnieniu od alkoholu, metodach terapii i orzecznictwa. Komisja zbiera również informacje na temat osoby zgłoszonej. W tym celu zwraca się z zapytaniem do pomocy społecznej, policji oraz rodziny i przygotowuje dokumentację. Jeżeli osoba kierowana na badania nie zgłasza się, odmawia poddania się badaniom, utrudnia jego przeprowadzenie, nie odbiera korespondencji a wywiad w środowisku jest obciążający, kieruje się sprawę do sądu. Sąd nakazuje wykonanie badania, rozpatruje wnioski i wydaje zobowiązanie do leczenia, które jest ważne dwa lata. Postanowienie sądu o zobowiązaniu do leczenia odwykowego w formie pisemnej otrzymuje osoba uzależniona i placówka odwykowa, w której ma się odbyć leczenie. Jeżeli jest to pierwsze zobowiązanie do leczenia, sąd zazwyczaj kieruje daną osobą na leczenie w warunkach ambulatoryjnych do przychodni. Jeżeli leczenie nie przebiega w sposób prawidłowy, placówka przesyła do sądu wnioski o zmianę trybu leczenia na stacjonarne w szpitalu.

Analizując dane zawarte w poniższej tabeli dotyczące liczby wniosków na leczenie odwykowe można zauważyć, że w ciągu ostatnich trzech lat następuje stopniowy wzrost składanych wniosków w związku z podjęciem leczenia odwykowego.

Tabela 3. Liczba posiedzeń GKPiRPA.

	2019	2020	2021
Posiedzenia GKPiRPA (ogółem), w tym:	14	6	6
Ogólne posiedzenia Komisji	7	4	3
Posiedzenia podkomisji interwencyjno- motywującej	7	2	1

Przeprowadzono rozmowy	10	2	2
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem)	26	0	8
Działalność podkomisji interwencyjno- motywującej do komisji wpłynęło:			
Wniosków o leczenie odwykowe	4	4	2
Obecnie rozpoczętych spraw	0	0	2
zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	1	2	0
wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	2	2	0

Jeżeli chodzi o rynek alkoholowy na terenie Gminy Stare Bogaczowice to ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych wygląda następująco (stan na dzień 31.01.2022):

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem **8**) w tym:

a. do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):

- do 4,5% **6**
- od 4,5% do 18% **4**
- powyżej 18% **4**

b. do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):

- do 4,5% **2**
- od 4,5% do 18% **1**
- powyżej 18% **1**

Jednym z najczęściej stosowanych działań mających na celu przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii jest profilaktyka, która ma na celu m.in. informowanie o ich szkodliwych następstwach. Tylko właściwie dobrane oddziaływania profilaktyczne mogą się przyczynić do odrzucenia niewłaściwych zachowań.

W placówkach oświatowych na terenie gminy profilaktyka realizowana jest w ramach obszarów:

1. Działań edukacyjnych adresowanych do dzieci, młodzieży na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także z pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia.
2. Działań edukacyjnych adresowanych do rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także z pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia.
3. Szkoleń dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczące wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz interwencji profilaktycznej.

Nadużywanie/uzależnienie od alkoholu jednego z członków rodziny sprzyja także pojawieniu się przemocy w tej rodzinie. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie to tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- zwiększenie intensywności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Stare Bogaczowice;
- podniesienie poziomu wiedzy i świadomości dzieci i młodzieży zamieszkujących na terenie Gminy Stare Bogaczowice w zakresie skutków cyberprzemocy;
- podniesienie poziomu wiedzy i świadomości ofiar przemocy w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz instytucji udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie;
- poprawa skuteczności działań osób i służb zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Założeniem programu oraz zawartych w nim celów to:
 - zmiana pojmowania przez społeczeństwo lokalne zjawiska przemocy w rodzinie;
 - promowanie wartości rodzinnych i metod wychowawczych bez użycia przemocy;
- edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy;
- rozpowszechnianie wiedzy z zakresu zjawiska cyberprzemocy.

W roku 2020 obowiązywał Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, który był opracowany na lata 2016-2020 (uchwała Rady Gminy Stare Bogaczowice nr XI/96/16 z dnia 23 marca 2016 r.). Głównym celem programu było zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W roku 2020 w ramach programu realizowano działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania w rodzinie przemocy (m.in.: bezpłatna pomoc specjalistów skierowana do osób doświadczających przemocy i świadków przemocy, kampania ulotkowa), ze względu na okres pandemii i wprowadzenia zdalnego nauczania nie było możliwości przeprowadzenia działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w formie warsztatów spotkań za specjalistami w szkole i świetlicach wiejskich.

Problem uzależnień w opinii społeczności lokalnej

Badania przeprowadzono wśród społeczności lokalnej (dorośli mieszkańcy, uczniowie klas 4-6 oraz klas 7-8 szkół podstawowych, sprzedawcy napojów alkoholowych) w roku 2022 na potrzeby Diagnozy uzależnień na terenie Gminy Stare Bogaczowice. W obszarze uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz uzależnienia behawioralne wykazały:

Podstawowe problemy środowiskowe w opinii mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice

a) Najistotniejszym problemem zdaniem mieszkańców w ich środowisku lokalnym jest zanieczyszczenie powietrza oraz uzależnienia behawioralne. Jako najmniej istotny problem w środowisku lokalnym badani uznali bezdomność.

b) Problem nadużywania alkoholu jest na niskim poziomie ryzyka. Większość badanych mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice dość rzadko spożywa alkohol. Ponadto, badani deklarują w większości, iż jednorazowo nie spożywają znacznych ilości alkoholu. Jeżeli chodzi o częstotliwość spożywania alkoholu, to do picia alkoholu kilka razy w roku przyznało się 52% badanych, a kilka razy w miesiącu-11%. Pozostałe 37% mieszkańców deklaruje abstynencję. Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcje alkoholu- 34%. Poza tym, respondenci przyznawali, że spożywają jednorazowo 3-4 porcje alkoholu- 9%, czy też 7-8 porcji- 1%. Wiedza na temat szkodliwości spożywania alkoholu jest wśród mieszkańców na średnim poziomie. Ponadto, większość dorosłych mieszkańców nie posiada wiedzy na temat instytucji pomocowych w zakresie uzależnienia od alkoholu. Należałoby zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu i rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach jego spożywania. Aczkolwiek, kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców, sięgających po alkohol. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami, czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.

c) Palenie wyrobów tytoniowych nie jest wśród dorosłych mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice rozpowszechnionym nałogiem. Większość badanych- 88% odpowiedziało, że aktualnie nie pali papierosów. Aczkolwiek, 8% wskazało, że pali papierosy lub e-papierosy okazynie, a 4%, że pali papierosy regularnie.

d) Zażywanie substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki i/lub dopalacze nie jest bardzo rozpowszechnionym problemem na terenie Gminy Stare Bogaczowice- 28% badanych mieszkańców zna, co najmniej jedną osobę zażywającą owe substancje. Najbardziej popularną substancją psychoaktywną wśród społeczności lokalnej jest marihuana/ haszysz oraz dopalacze. Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania owych substancji, to żaden badany nie wskazał, że wie gdzie można nabyć tego typu substancje. Wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.

e) Problemem w środowisku lokalnym Gminy Stare Bogaczowice jest uzależnienie od komputerów i Internetu. Większość badanych (82%) ocenia, że jest to bardzo lub dość powszechne zjawisko w ich najbliższym otoczeniu. Wskazuje to na konieczność edukacji mieszkańców z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, poprzez wspieranie świadomości prawnej oraz umiejętności ochrony własnych danych w sieci. Ważne jest również wskazanie mieszkańcom instytucji, do których mogą się zgłosić osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego.

f) Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie Gminy Stare Bogaczowice jest na niskim poziomie ryzyka. Tylko 8% badanych ocenia, że jest to bardzo i dość powszechne zjawisko w ich środowisku lokalnym. Poza tym, nieco ponad 1/5 mieszkańców- 22% grało kiedykolwiek w życiu w gry typu automaty, czy w gry liczbowe Totalizatora Sportowego. Wśród przyczyn podejmowania gier na pieniądze, na jakie wskazują badani dominują motywy finansowe oraz rozrywkowe- 41% ankietowanych przyznaje, że grywa w owe gry ponieważ chce zasilić domowy budżet oraz mieć więcej pieniędzy na codzienne wydatki, 23% gra, gdyż potrzebuje pieniędzy na jakiś „ekstra” wydatek, kolejne 23% zaznaczyło, że ma przeczucie, iż czeka na nich duża wygrana, 18% zaznaczyło, że jest to dla nich rozrywka, sposób na nudę, a 5% gra dlatego, że lubi towarzyszące temu emocje. Ponadto, prawie wszyscy badani mieszkańcy Gminy Stare Bogaczowice (94%) mają świadomość, że można uzależnić się od gier hazardowych. Pozostałe 6% przyznaje, że nie posiada wiedzy w tym zakresie. Należałoby zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

g) Większość mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane. Badani wskazali na potrzebę udzielania wsparcia psychologicznego dla rodzin (80%), prowadzenia warsztatów profilaktycznych dla uczniów (71%), otwartych konsultacji terapeuty uzależnień (63%) oraz pomocy w integracji dzieci po okresie izolacji spowodowanym pandemią (60%).

h) Jak wynika z przeprowadzonych badań dotyczących przemocy w rodzinie- 14% badanych twierdzi, że ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, Tylko 1/4 badanych posiada wiedzę na temat instytucji, do których należy się zwrócić, by pomóc osobie, która jest ofiarą przemocy w rodzinie. Należałoby zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w tym zakresie.

Wnioski dotyczące badań punktów sprzedaży alkoholu.

- a) Ankieta wykazała, że próby zakupu napojów alkoholowych przez osoby niepełnoletnie na terenie Gminy Stare Bogaczowice zdarzają się w większości punktów rzadko.
- b) Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży na terenie Stare Bogaczowice w większości punktów jego sprzedaży nie jest częstym zjawiskiem, aczkolwiek 20% badanych stwierdziło, że takie przypadki zdarzają się kilka razy tygodniowo. Wobec tego należy podjąć działania, które pozwolą zminimalizować występowanie takich praktyk. Wszyscy sprzedawcy odpowiedzieli, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie doszło do nieprzyjemnych zająć związanych ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.
- c) Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż większość sprzedawców odpowiedzialnie podchodzi do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim, a zdecydowana większość poważnie traktuje ten zakaz. Mimo wszystko, w zestawieniu tych wyników z opiniami badanych uczniów w szkołach na terenie Gminy Stare Bogaczowice zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Kampania informacyjna może obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach. Rekomenduje się także zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy, wzmacnianie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających współpracę sprzedawców z Policją.
- d) Większość mieszkańców uważa, że w ich okolicy znajduje się odpowiednia ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Jednocześnie, zdecydowana większość badanych sprzedawców (80%) oceniła funkcjonowanie kontroli punktów sprzedaży alkoholu, jako raczej i bardzo dobrą.

Zagrożenia w środowisku dzieci i młodzieży

- a) Wraz z wiekiem badanych uczniów wzrasta odsetek młodych osób eksperymentujących z alkoholem, papierosami oraz substancjami psychoaktywnymi.
- b) Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Stare Bogaczowice jest na średnim poziomie ryzyka. Wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po alkohol- inicjację alkoholową ma za sobą 3% badanych uczniów klas 4-6 oraz 26% uczniów klas 7-8. Wśród powodów, z jakich sięgają po alkohol starsi uczniowie wskazywali na różnorodne przyczyny. Podawali m. in., że piją alkohol, ponieważ chcą lepszej zabawy (14%), chcą zapomnieć o problemach (9%), załagodzić stres (9%) lub piją dla towarzystwa (9%). W przypadku młodszych uczniów, 2% wskazało, że spożywa alkohol dla towarzystwa, a 2% jeszcze w innym celu. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.
- c) Badania wykazały, że znaczny odsetek badanych młodych mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice palił lub nadal pali wyroby papierosowe. Inicjację nikotynową ma za sobą 22% uczniów klas 7-8, z czego 5% pali papierosy regularnie, 12% spróbowało papierosa tylko raz, a 5% pali papierosy od czasu do czasu. Palenie wyrobów tytoniowych jest jednak mniej popularne wśród młodych mieszkańców

gminy aniżeli spożywanie alkoholu. Niepokojące są również ilości wypalanych papierosów przez starszych uczniów. 8% uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową przyznało, że pali więcej niż 20 papierosów dziennie, co może świadczyć o ich uzależnieniu od nikotyny. Poza tym, uczniowie klas 7-8 wskazywali, że palą od 6 do 10 papierosów dziennie (15%!), mniej niż jednego papierosa tygodniowo (15%) oraz od jednego do pięciu papierosów dziennie (8%)⁶. Problemem jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych i napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.

d) Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków: 5% uczniów klas 4-6 oraz aż 21% uczniów klas 7-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami. Ponadto 7% uczniów klas 4-6 i 19% uczniów klas 7-8 przyznało, że ma już za sobą inicjację narkotykową. Uczniowie w większości nie potrafią ocenić, czy nabycie owych substancji jest w ich otoczeniu trudne, jednak 12% uczniów klas 7-8 wskazuje, że jest to łatwe. Należy zwrócić uwagę na profilaktykę narkotykową wśród uczniów. W przypadku zażywania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne.

e) Uczniowie w Gminie Stare Bogaczowice deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami. Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.

Zasoby lokalne umożliwiające profilaktykę uzależnień

Grupy, instytucje oraz organizacje funkcjonujące na terenie gminy lub obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii należy zaliczyć do zasobów umożliwiających profilaktykę i terapię uzależnień od substancji odurzających. Wśród tych, które udzielają wsparcia mieszkańcom Gminy Stare Bogaczowice znajdują się przede wszystkim:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Bogaczowic;
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starych Bogaczowicach;
- Komisariat Policji;
- Placówki oświatowe z terenu Gminy Stare Bogaczowice;

⁶ Odsetki dotyczą uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową.

- Ośrodki Opieki Zdrowotnej;
- Punkt Informacyjny - Konsultacyjny;
- Zespół Interdyscyplinarny.

CELE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, WSKAŹNIKI I REALIZATORZY PROGRAMU

Cel główny i cele szczegółowe Programu

Głównym celem wyznaczonym w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022 - 2025 jest:

Ograniczenie społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych skutków wynikających z uzależnień poprzez skuteczne oddziaływania na osoby uzależnione i współuzależnione oraz podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców.

Profilaktyka prowadzona będzie, odpowiednio do stopnia ryzyka, na trzech poziomach:

- profilaktyka uniwersalna - adresowana do całej niezdiagnozowanej populacji i jej podgrup (dzieci, młodzieży, dorosłych, kobiet w ciąży); jej celem jest dostarczenie każdemu wiedzy i umiejętności niezbędnych do zapobiegania problemom;
- profilaktyka selektywna - adresowana do grup zwiększonego ryzyka, które z uwagi na szczególne warunki życiowe, podlegają działaniu licznych czynników ryzyka i są bardziej zagrożone występowaniem problemów i zaburzeń (np. dzieci alkoholików, dzieci z domów dziecka, dzieci adoptowane, młodzież, która „wypadła” ze szkoły, bezdomni itp.) jej celem jest opóźnianie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych; profilaktyka selektywna jest dostosowana do specyficznych potrzeb danej grupy;
- profilaktyka wskazująca - adresowana do tych jednostek z grup ryzyka, u których występują wczesne sygnały problemów i liczne niepokojące zachowania (np. częste wagary, okresowe upijanie się); jej celem jest ograniczenie czasu trwania dysfunkcji; wymaga indywidualnej diagnozy i polega na redukowaniu czynników ryzyka obecnych w samej jednostce i w jej środowisku (np. rodzinnym); nie jest to jednak terapia.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych na kolejnych stronach celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie miasta i gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

**CEL GŁÓWNY: OGRANICZENIE SPOŁECZNYCH, ZDROWOTNYCH I EKONOMICZNYCH SKUTKÓW WYNIKAJĄCYCH
Z UZALEŻNIEŃ POPRZEC SKUTECZNE ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY UZALEŻNIONE I WSPÓLUZALEŻNIONE ORAZ PODNOSZENIE POZIOMU WIEDZY
I ŚWIADOMOŚCI MIESZKAŃCÓW.**

I CEL SZCZEGÓŁOWY: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i substancji psychoaktywnych.

Kierunki działań	Mierniki osiągnięcia celu	Realizator
➤ Działalność Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych, motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia i przyjmowanie wniosków dotyczących kierowania na obowiązkowe leczenie odwykowe; ➤ Rozpowszechnianie informacji o możliwościach korzystania z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz narkotyków, jak również dla osób współuzależnionych poprzez rozpropagowywanie materiałów edukacyjno-informacyjnych w środowisku lokalnym; ➤ Diagnozowanie problemów rodzin z uzależnieniami i organizowanie pomocy dla wszystkich jej członków; ➤ Opłacanie kosztów powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, psychologa psychiatry, radcy prawnego.	➤ liczba opinii na wydanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych, ➤ liczba inicjowanych działań w zakresie profilaktyki uzależnień, ➤ liczba wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, ➤ liczba przeprowadzonych rozmów motywujących z osobami z problemem uzależnień i współuzależnienia, ➤ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii ➤ liczba ulotek folderów, plakatów, ➤ liczba badań/opinii.	➤ Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; ➤ Urząd Gminy w Starych Bogaczowicach (zlecenie zadań).

II CEL SZCZEGÓŁOWY: Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień od alkoholu i substancji psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Kierunki działań	Mierniki osiągnięcia celu	Realizator
➤ Udzielanie pomocy psychologiczno-prawnej w Punkcie Konsultacyjnym; ➤ Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym, w tym prowadzenie zajęć w świetlicach wiejskich dla z rodzin zagrożonych problemem uzależnień; ➤ Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, udzielanie pomocy osobom/rodzinom doświadczającym przemocy związanej z uzależnieniami, w tym wdrażanie procedury „Niebieskiej karty”; ➤ Upowszechnianie informacji dot. dostępu do działań profilaktycznych i interwencyjnych oraz placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych i ich rodzin.	➤ liczba udzielonych porad/ konsultacji, ➤ liczba świetlic wiejskich, ➤ liczba dzieci uczęszczających na zajęcia do świetlic wiejskich, ➤ liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego, ➤ liczba Niebieskich Kart, ➤ liczba działań informacyjnych.	➤ Urząd Gminy w Starych Bogaczowicach, w partnerstwie ze szkołami podstawowymi, dla których organem prowadzącym jest Gmina Stare Bogaczowice; ➤ Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; ➤ Zespół Interdyscyplinarny; ➤ Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia.

III CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo

wychowawczych i socjoterapeutycznych.		
Kierunki działań	Mierniki osiągnięcia celu	Realizator
➤ Szkolenia wychowawców, nauczycieli, pedagogów w zakresie oddziaływań profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży; ➤ Realizacja psycho-edukacyjnych programów profilaktycznych, warsztatów profilaktycznych, spektakli profilaktycznych (w tym rekomendowanych programów profilaktycznych) z zakresu profilaktyki uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych i przemocy dla dzieci i młodzieży, a także dla ich rodziców prowadzonych na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych; ➤ Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, w tym dofinansowanie szkoleń, konferencji i innych; ➤ Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych, np. ulotek, broszur, poradników, książek, plakatów i innych materiałów o tematyce profilaktycznej, w tym materiałów edukacyjnych dotyczących przemocy w rodzinie; ➤ Promocja zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego, poprzez organizowanie, finansowanie, dofinansowanie różnego rodzaju imprez	➤ liczba przeprowadzonych szkoleń, ➤ liczba uczestników szkoleń, ➤ liczba zrealizowanych programów i kampanii profilaktycznych, ➤ liczba uczestników programów i kampanii profilaktycznych, ➤ liczba zakupionych materiałów edukacyjnych, ilość dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych, ➤ liczba warsztatów profilaktycznych rekomendowanych, ➤ liczba placówek prowadzących zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i inne formy opieki, ➤ liczba podmiotów współpracujących, ➤ liczba działań podjętych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców.	➤ Urząd Gminy w Starych Bogaczowicach, w partnerstwie ze szkołami podstawowymi, dla których organem prowadzącym jest Gmina Stare Bogaczowice; ➤ Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; ➤ Gminna Biblioteka Publiczna; ➤ Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia; ➤ Komisariat Policji.

oraz wydarzeń społeczno- kulturalnych adresowanych do mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice; ➤ Propagowanie i udostępnienie materiałów informacyjnych, zakup czasopism i literatury fachowej z dziedziny profilaktyki i leczenia uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych; ➤ Dofinansowanie do organizacji zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem elementów programów profilaktycznych; ➤ Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych oraz włączanie się w ogólnopolskie kampanie edukacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uzależnień behawioralnych i przeciwdziałania narkomanii ➤ Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz eliminowania z ruchu drogowego kierowców po użyciu środków odurzających, w tym współpraca z policją w zakresie wspólnego reagowania na występujące problemy (np. zakup alkomatów, narkotestów, sprzętu) i innych przedsięwzięć niezbędnych do realizacji różnych zadań związanych z profilaktyką uzależnień.		
--	--	--

IV CEL SZCZEGÓŁOWY: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Kierunki działań	Mierniki osiągnięcia celu	Realizator
➤ Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi polegająca na wymianie informacji, wspólnych inicjatywach na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy; ➤ Prowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, diagnoza w obszarze uzależnień; ➤ Wspomaganie grup samopomocowych, organizacji społecznych, sportowych, kościelnych, szkolnych propagujących w swoich programach profilaktykę alkoholową; ➤ Wspieranie działań organizacji pozarządowych na rzecz osób prowadzących zajęcia przeciwdziałające alkoholizmowi oraz innym nałogom poprzez dofinansowanie do różnego rodzaju imprez, zakupu sprzętu; ➤ Finansowanie specjalistycznych szkoleń dla realizatorów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	➤ liczba finansowanych szkoleń, ➤ liczba uczestników, ➤ liczba przeprowadzonych diagnoz, ➤ ilość organizacji, instytucji, które realizują zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy	➤ Urząd Gminy w Starych Bogaczowicach (zlecenie zadań); ➤ Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; ➤ Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia.

V CEL SZCZEGÓŁOWY: Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Kierunki działań	Mierniki osiągnięcia celu	Realizatorzy
➤ Prowadzenie kontroli/ monitoringu punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży; ➤ Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy; ➤ Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego; ➤ Inne działania podejmowane w zakresie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	➤ liczba kontroli/monitoringu, ➤ liczba interwencji, ➤ liczba spraw, ➤ liczba działań.	➤ Urząd Gminy w Starych Bogaczowicach; ➤ Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (współpraca z: biegli sędowi, KP i inne instytucje).

Realizacja i monitoring Programu

Zadania Programu realizowane będą przez:

- Urząd Gminy w Starych Bogaczowicach (koordynator programu),
- Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny w Starych Bogaczowicach,
- Gminne Centrum Biblioteczno - Kulturalne w Starych Bogaczowicach;
- Placówki oświatowe z terenu Gminy Stare Bogaczowice;
- gminne kluby i organizacje pozarządowe.

Zadania Programu będą realizowane poprzez:

- Zlecanie zadań innym gminnym jednostkom organizacyjnym – w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych;
- Zakupy i zlecenia zewnętrzne (konkursy ofert, zamówienia publiczne, bez stosowania ustawy prawo zamówień publicznych).

Monitoring programu będzie realizowany poprzez:

- Realizatorzy Programu składają do koordynatora programu sprawozdanie z realizacji zadań;
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych corocznie składa Wójtowi sprawozdanie z prac Komisji;
- Wójt Gminy sporządza raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport;
- Wójt Gminy sporządza na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, i przesyła ją do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

Zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- a) Środki finansowe na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Gminie Stare Bogaczowice pochodzą z dochodów gminy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;

- b) Dysponentem środków jest Wójt Gminy Stare Bogaczowice;
- c) Zadania wynikające z powyższego programu realizowane będą na bieżąco przez cały okres jego obowiązywania.

Zasady wynagradzania członków GKPiRPA

Osobom powołanym w skład GKPiRPA Gminy Stare Bogaczowice, przysługuje wynagrodzenie za wykonywanie zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a mianowicie:

1. Przewodniczący GKPiRPA za każde uczestnictwo w posiedzeniu GKPiRPA - 232zł brutto
2. Sekretarz GKPiRPA za prowadzenie sekretariatu Komisji i wykonywanie zadań związanych z organizacją pracy Komisji miesięcznie - 545zł brutto
3. Członkowie GKPiRPA, za każde uczestnictwo w posiedzeniu plenarnym – 93zł brutto
4. Członkowie GKPiRPA, za każde uczestnictwo w posiedzeniu zespołu ds. motywacyjno – interwencyjnego – 232zł brutto
5. Członkowie GKPiRPA za każde posiedzenie uczestnictwo Zespołu ds. profilaktyki – 116 zł brutto
6. Członkowie Komisji za dokonywanie oględzin punktów sprzedaży napojów alkoholowych, niezbędnych przy wydawaniu opinii za każdy punkt – 46zł brutto
7. Członkowie Komisji za dokonywanie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych – 58zł brutto za kontrolę jednego punktu.

Uzasadnienie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 w Gminie Stare Bogaczowice jest wynikiem obowiązków nałożonych na jednostki samorządu terytorialnego ustawą z 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469). Program określa zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, narkomanii i uzależnieniom behawioralnym na terenie gminy Stare Bogaczowice. Stanowi on kontynuację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii Gminy Stare Bogaczowice na 2022 r., który zgodnie z w/w ustawą z dniem 31 marca 2022 roku traci swoją moc (art. 21). Program jest adresowany do całej społeczności mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych, osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i psychotropowych, osób z uzależnieniami behawioralnymi, do osób z grup ryzyka a także do dzieci i młodzieży. Na realizację zadań są przeznaczone środki uzyskiwane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które określa plan finansowy. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025, został opracowany zgodnie z ww. obligatoryjnymi zadaniami oraz ze zdiagnozowanymi potrzebami występującymi na terenie Gminy Stare Bogaczowice.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stare Bogaczowice na lata 2022 -2025 jest zasadne.

DOKUMENT PODPISANY ELEKTRONICZNIE

Dane podpisywanego dokumentu

Typ dokumentu	Uchwała
Numer dokumentu	XXIX/265/2022
Data dokumentu	2022-04-25
Organ wydający	Rada Gminy Stare Bogaczowice
Przedmiot regulacji	w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Stare Bogaczowice na lata 2022-2025
Identyfikator dokumentu	F02ECC13-1410-4334-8F76-192F92C48492

Informacje o złożonych podpisach elektronicznych

Podpis:	
Sygnatura	Signature-294381611
Numer seryjny	2C5AFCA686FA1CD2130CB4D6BB8C0D3D
Osoba podpisująca	Aneta Rajca\; Gmina Stare Bogaczowice
Instytucja	Gmina Stare Bogaczowice
Miejscowość	Stare Bogaczowice
Województwo	dolnośląskie
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	27.04.2022 13:10:31
Zakres podpisu	Cały dokument
Wystawca certyfikatu	VATPL-5170359458 Certum QCA 2017 Asseco Data Systems S.A. PL